



Stand van zaken RES 1.0 en knelpunten Uitvoeringsprogramma West Brabant

West-Brabant, 1 mei 2021

Geachte mevrouw Lammers,

De regio West-Brabant heeft haar vaststellingsproces voor de RES 1.0 bijna afgerond. De 16 West-Brabantse gemeenten en de besturen van de twee waterschappen hebben de [RES 1.0](#) reeds vastgesteld. De provincie doorloopt haar proces in de maanden mei en juni. Er is veel draagvlak en momentum voor de energietransitie in onze regio. Het [Uitvoeringsprogramma](#) dat bij onze RES 1.0 hoort is inmiddels in volle gang. Daarom informeren wij u in de aanloop naar het formeel aanbieden van de RES 1.0 al over de inhoud en de totstandkoming van de RES 1.0.

Tegelijkertijd zien wij in onze uitvoering ook een aantal serieuze knelpunten, die ons uitvoeringsprogramma nu en/of in de toekomst ernstig (zouden kunnen) belemmeren. Deze knelpunten gelden naar onze mening niet alleen in onze regio, maar ook landelijk. Middels dit schrijven brengen wij deze punten graag onder uw aandacht en doen waar mogelijk een beroep op u ons daarin te ondersteunen.

RES 1.0

1. De RES is inmiddels vastgesteld in de raden van de 16 West-Brabantse gemeenten en besturen van de twee waterschappen. De provincie doorloopt haar procedure in de maanden mei en juni. De instemming van alle gemeenten en waterschappen maakt onze RES reeds tot een bestuurlijk gedragen en realistische regionale strategie. Een zorgvuldig bestuurlijk proces heeft daaraan ten grondslag gelegen, met als leidraad een regionale aanpak, waarin elke gemeente een bijdrage levert en waarin aan ieders belang recht wordt gedaan. Alle gemeenten scharen zich achter deze regionale opgave. In een aantal gemeenten zijn moties en/of amendementen aangenomen. Deze zijn verwerkt in een Addendum bij de RES 1.0 die u in de bijlage van deze brief aantreft. Hierin staat tevens verwoord hoe wij richting RES 2.0 om zullen gaan met deze moties en amendementen.
2. De RES kwam tot stand in een zorgvuldig proces van participatie. In een Klankbordgroep is gesproken met bedrijven en instellingen uit de regio, in werkateliers kwam een scala van stakeholders (inclusief energie-coöperaties) aan het woord. In lokale activiteiten, energiesafari's en een regionale enquête / consultatie hebben inwoners inzichten gedeeld. De keuzen in de RES sluiten aan bij de voorkeuren die zijn uitgesproken.
3. Onze strategie is gericht op de realisatie van bij elkaar 2,0 TWh grootschalige duurzame elektriciteit in 2030 (het 'bod'). Dat is ruim meer dan verwacht zou mogen worden op grond van een verdeling op basis van het regionale elektriciteitsverbruik van de regio's (dit is circa 1,8 TWh).
4. Circa 1,4 TWh van deze 2,0 TWh betreft bestaande projecten of projecten in harde plannen. We voorzien voor 0,6 TWh aan nieuwe projecten. De voorlopige programmering is overigens groter dan 2,0 TWh. In die hogere programmering houden we er rekening mee dat een deel van de projecten in de praktijk onderweg sneuvelt. We streven daarnaast naar een opwek van 0,2 TWh duurzame energie uit innovatieve projecten. We werken deze projecten uit samen met regionale bedrijven en organisaties in een RES-Deal Innovatie.
5. De RES bevat ook een eerste schets van een Regionale Structuur Warmte, met een inschatting van de benutting van duurzame warmtebronnen en een stap naar een grootschaliger warmtenet. De keuzen zijn mede gebaseerd op een maatschappelijke kosten-baten analyse. In RES-Deals werken we aan de publiek



private samenwerking voor de uitbreiding van het regionale warmtenet en aan de productie van groen gas in de regio. De onzekerheden rondom 'warmte' zijn echter nog erg groot, zowel qua kosten als governance.

6. De RES gaat vergezeld van een stevig Uitvoeringsprogramma. We geven daar in aan hoe we onze strategie concreet willen gaan uitvoeren. We zetten eerste stappen naar de noodzakelijke samenwerking met private en maatschappelijke organisaties in de uitvoering, we richten een programmeringsoverleg in voor elektriciteitsprojecten, we werken aan een revolverend fonds om lokale collectieve wind- en zoninitiatieven te ondersteunen en we verkennen de haalbaarheid van een uitbreiding van het regionale warmtenet.

Knelpunten

7. De regio heeft een ambitie die we alleen samen met anderen waar kunnen maken. De realisatie van nieuwe projecten is voor een aanzienlijk deel afhankelijk van aanpassingen in juridische kaders door met name het Rijk, zoals de nieuwe Warmte- en Energiewet. Alleen als de juiste aanpassingen voldoende snel worden door-gevoerd, kunnen wij ons bod realiseren. *Het gaat ons onder meer om realisatie van 'zon op dak', de capaciteit van het elektriciteitsnet, radar- en vlieghoogteproblematiek rond windturbines, de aantrekkelijkheid van warmtenetten en om de dekking van gemeentelijke uitvoeringskosten van de RES (zie ook pag. 34-35 van de RES en punt 11 in deze brief.*
8. Afgelopen jaar is de netschaarste in onze regio onverwacht en enorm toegenomen. Lokale bestuurders moeten veel goede initiatieven en projecten voor het opwekken van duurzame elektriciteit teleurstellen. Een aanzienlijk aantal projecten uit het Uitvoeringsprogramma kunnen momenteel niet worden aangesloten. Het ontstane momentum voor de energietransitie in de regio dreigt verloren te gaan. Inspanningen kunnen niet worden beloond en draagvlak voor duurzame ambities komt onder druk te staan. En binnen de huidige kaders is er onvoldoende uitzicht op voldoende netcapaciteit de komende 5 jaar. Ondertussen is in onze RES 1.0 een ambitieus en concreet pad vastgesteld met duurzame projecten die we in omgevingsbeleid en vergunningen moeten vertalen. In ons programmeringsoverleg proberen we dit in goede banen te leiden.

We zien echter een fors verschil tussen de concrete, dagelijkse en lokale praktijk enerzijds en de meer bestuurlijke en landelijke perceptie van de werkelijkheid anderzijds. **De netschaarste is nu en zeer urgent.** Er zijn op korte termijn meer sturingsinstrumenten, meer daadkracht en meer handelingsperspectief noodzakelijk en we roepen het Rijk op daar met ons invulling aan te geven. We doen een beroep op u om ons daarin te ondersteunen. Wij willen vanuit de regio uiteraard actief meedenken en bijdragen aan mogelijke oplossingsrichtingen. Wij zullen het Rijk en NP RES op korte termijn voorzien van een brief met daarin de actuele knelpunten. Het draagvlak voor en de uitvoering van ons bod staan op het spel.

9. We zien het draagvlak voor het gebruik van biomassa afnemen. We beogen daarom vanaf 2030 alleen nog lokale (Nederlandse/Vlaamse) biomassa te gebruiken, mits die niet kan worden benut voor hoogwaardiger toepassingen. We roepen het Rijk op de grootschalige verwerking van buitenlandse biomassa, warmte uit afval en gebruik van aardgas duidelijker en concreter te benoemen als tijdelijke transitieoplossingen en ondertussen samen met ons de inzet op alternatieve warmtebronnen, waaronder geothermie, te intensiveren.
10. De uitvoering van de projecten brengt de RES en de energietransitie stap voor stap dichterbij onze inwoners. De locatie van een project wordt duidelijk, de landschappelijke inpassing voorstelbaar en de kosten voelbaar in de portemonnee. Het draagvlak voor de RES moet zich vertalen naar draagvlak voor projecten. We vinden het belangrijk dat we daar samen -rijk, regio, gemeenten- aan werken. We roepen u



op om een steviger rol te spelen in de communicatie over de urgentie en de noodzaak van de energietransitie, de uitvoering van de maatregelen in het Klimaatakkoord, en de belangrijke rol van de RES en de lokale projecten daarin. (cf. *brief Noord-Holland, verstuurd door NP RES aan kabinet*).

11. We sluiten ons, tenslotte, aan bij de oproep die u op 1 april j.l. naar de ministers van BZK, EZK en Financien stuurde over de financiering van het verdere RES-proces. Het is voor de continuïteit van het RES-proces en voor de realisatie van de opgave in de RES zelf essentieel dat het Rijk een forse bijdrage blijft leveren aan de uitvoeringskosten, en daar ook op korte termijn -voor 1 juli 2021 uitsluitend- over geeft. Wij willen hierin benadrukken dat de opgave voor gemeenten zelf, die voor het overgrote deel aan de lat staan om de uitvoering op lokaal niveau te begeleiden en te stimuleren, en de kosten die hier aan verbonden zijn voor mensen en middelen, enorm is en zonder bijdrage vanuit het rijk niet haalbaar is. Denk bijvoorbeeld aan de uitwerking en realisatie van de Transitie Visie Warmte. Wij verwachten bovendien dat de jaarlijkse inspanning voor de RES 2.0 minstens zo groot zal zijn als voor de RES 1.0. Processen worden intensiever en complexer, lokaler en integraler; denk aan de opgave voor warmte, mobiliteit en industrie, de opgave van netschaarste, programmering en gebiedsgerichte integratie en de toenemende betrokkenheid van burgers. In de regio West-Brabant is de uitvoering van de RES in volle gang; zowel op regionaal als op lokaal niveau. Er is een enorme drive om deze energietransitie vorm te geven. Echter zonder een forse financiële bijdrage op korte termijn zal ons RES-proces en de realisatie van ons uitvoeringsprogramma op lokaal en regionaal niveau stagneren.

Ter afsluiting

De uitvoering van de 30 regionale energiestrategieën is een opgave van nationaal belang. Wij gaan in West-Brabant hard aan de slag met de uitvoering van onze strategie. We zetten de goede samenwerking met u en de andere nationale partners graag voort.

Met vriendelijke groet,

Greetje Bos, Voorzitter stuurgroep RES West-Brabant

Bijlage: Addendum bij RES 1.0 West-Brabant